

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De pœnis usurariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](#)

ex d.l. Le^a & l. Si promutua Cod Sicutum petatur. Verum Justinianus in d.l. Eos Cod. b.t. rem ad equestris proportionem reducens, centesimas permisit dumtaxat in trajectitia pecunia, id est quæ mare traiicenda est periculo mutuantis, quæ ideo usuræ nauticæ & foenis nauticum appellantur; personis vero illustribus trientes concessis; bessales mercatorib[us], & iis solum, qui præter ergasteris, id est officinis operarum; semisses denique reliquis personis, præter nominatas.

5. Verum dubitatur, an eodem jure permisæ fuerint usuræ, tanguam licet, ut existimant quidam, eo arguento, quod ad eas exigendas concessa fuerit actio, si modò per stipulationem de iis convenisse, ut patet ex l. 1. & 2. & alius Cod. cod. an verò ob bonum publicum dumtaxat, ad evitanda majora mala, sicut permittuntur lupanaria. Rursus controvertitur, an posterior jure Justinian. concessio non sit revocata. Revocata existimant quidam, quia in l. 1. Cod. De summa Trinit. fateatur Justinianus se velle vivere secundum legem beati Petri Romanis traditam: & in Novel. de Ecclesiastulis in prime. approbet quatuor Consilia generalia, Nicenum, Constantinopolitanum, Ephesinum & Chalcedonensem, præcipiens observari sacras sanctiones eorumdem. Constat enim in Concilio Niceno expressè prohibitas & damnatas esse usuræ, can. Quoniam Distinct. 47. ita Gutierrez lib. 2. Can. Quest. cap. 18. n. 7. & 8. Verum non plane sublatas esse, alii existimant, quasi dictum Concilium loquatur tantum de Clericis, nee ad laicos pertineat: & tam d.l. 1. quam approbatio Justiniani tantum intelligatur quoad materiam fidei Catholicæ non etiam quoad ea, quæ idem Imp. aliis legibus statuerat. Quibus accedit, quod ex d. Novel. constet, certo modo usuræ esse permisas: & in Novel. 130, permittantur usuræ nauticæ.

6. Sustulit tamen Justinianus in l. ult. Cod. b.t. omnem anatoxismum, id est usuræ usuratum, quæ nascuntur ex eo, quod usuræ nondum soluta annuncientur sorti, & pariant similiter lucrum; quod rursus adiicitur, & parit lucrum aliud, & sic in infinitum.

Cæterum omnes leges civiles, quatenus usuræ approbant, & actionem ad eas exigendas

concedunt, sunt per jus Canonicum correctæ & damnatae, tanquam illicitæ, ut paucis ex plurimis Canonibus. Quinimò excommunicantur Judices, cogentes ad eum solutionem; Climenti, usica eodem.

7. Observandum tamen, quamvis jus Canonicum u' uras, ut illicitas, improbat: & in e Naviganti ult. b. t. rescibat Pont. censendum esse usurarium eum, qui naviganti vel eunti ad undinas certam mucuat pecunia quantitatam, pro eo, quod suscepit in se periculum, recepturus aliquid ultra fortē: tamen per hoc indissimile non improbat fœnus nauticum. Etenim vel improbat ibi Pont. censes dumtaxat, quæ jure Civili in pecunia trajectitia permittebatur; vel de eo loquitur, qui solebat alii ei naviganti mutuare pecuniam, quam suscipiendo in se periculum, lucri alicuius capienda causa: cum enim tun clucrum principaliter intendatur, & proveniat ex mutuo, erit verè usurarium. Secus dicendum, ubi sponte debitor cum credito convenit, ut is suscipiat in se periculum, constituta certa mercede periculo proportionata: idem licitum esse docet Covar. d.l. 3. Variar. resol. c. 2. n. 5.

§. IV.

De poenis usurariorum.

1. 2. Tenentur omnes usurarii ad restitutionem, ut iam mentales.
3. Etiam si juris debitor non repetiturum.
4. Etiam criminaliter puniri possunt.
5. Sunt infames: sunt excommunicandi, suspendendi ab officio.
6. Non habent testamenti facionem &c.

1. Cum usuram dixerim proximam esse tapinam, can. Si quis usuram XVI. q. 4. usuratasque accipere jure divino, naturali, & humano reputum sit: nec dimittatur peccatum, nisi relatuatur ablatum, cap. Cum tu 5. hoc tit. tenetur in primis omnes usurarii, tam reales quam mentales, tam occulti quam manifesti, ad restitutionem usurarum: eriam Iudæi, c. Peccatibilem 12. & c. penult. b. t. Ea que obligatio trahit & ad hæredes eorum, pro parte hæreditaria d. c. Cum tu, c. Tha nos 9. b. t. Quin imò licentib[us] ad eos pervenerit, tamen satisfacere compellunt.

pellontur jure pontificis, juxta facultates defuncti, ut saltem hoc modo expicit peccatum usurarii, c. ult. sup. De sepult. e. in litteris sup. De rectorib. Quod cum conceruat favorem & salutem animæ, etiam jure civili servandum erit usq. c. fin. sup. De praescript. licet alias de jure ei, nulli poena perdonam deliquentis non egrediatur, Saneimus Cod. De penit. nec haereses ex delicto defunctorum convenientur, nisi quatenus aut ex delicto ad eos pervenit aut lite cum defuncto contestata, l. unica Cod. Ex delictis defunctor. §. non autem Vide Covar. 3. Var. resol c. 3 n. 7. & Gutierrez lib. 2. Can. Quest. c. 18 n. 46.

2. Prædicta adeò obtinent, ut, licet debitor juriaverit se solutarum usuras, aut non reperiturum, quod earum nomine solverit, nihilominus creditorum usurarium, compellere possit, ut vel remittat juramentum, si nondum solvere usuras, i. sup. De surejur c. Tuas 13 b. 1. vel solutas restituat, impetrata prius absolutione à juramento, vel ejus remissione à creditore, idque officio Judicis per censorum Ecclesiasticam.

3. Hæc ratus obtinent etiam in usurariis mentalibus, c. Consult. 10. b. t. non obstat e. fin. §. 1. sup. De Simonia, ubi qui nullo pacto, sed solo animi affectu Simoniam commisit, non obligatur ad accepti restitutionem, sed sola poenitentia abolet delictum: quia diversa est ratio, nam quod in usura datur, coacte datur; quod vero in simonia ultrò datur. Præterea in usura turpitudo solium est ex parte accipientis; in simonia vero ex parte offensaque; in pari autem delicto potior est conditio possidentis, cap. In pari De R. l. in 6, nisi aliud lex specialiter disponat, prout disponit in Simonia reali, non etiam in mentali, ad quam dispositio in reali, cap. quam poenalis extendi non debet, c. Odia De R. l. in 6.

4. Quantum ad poenam criminalem attinet, ea de jure Civili est arbitria, ut docet Jul. Clat. §. Vjura. Et sicut contra usurarium agi potest criminaliter, ita & ad torturam pro eruenda veritate deventre licet, ubi legitima existente indicia. Per. Cabell. Resol. criminal. causa 188, n. 6.

Insuper usurarij manifesti, id est facto vel jure tales, sunt infames etiam jure Civili. l. Improbum 20. Cod. Ex quibus causis infamia irrog. can. infames 131. q. 2. in fine. Dicitur autem

manifestus usurarius facto, qui palam usuram exercet ita ut nulla tergiversatione id negare queat: Jure vero, qui vel hoc crimen confessus est in jure, id est in judicio, vel de eo per sententiam Judicis condemnatus, c. fin. sup. De cohabitac. Clericor. cap. Cum olim &c. Super inf. De verb signif.

5. Jure insuper Canonico usurarii, si laici sint, jubentur excommunicari; si Clerici, suspendi ab officio & beneficio, e. Præterea 7. hoc t. imd & deposi, e. i. h. t. can. 4. & 8. XIV. q. 4.

Præterea usurarius manifestus neque ad communionem altaris, id est perceptionem Eucharistie, neque ad Ecclesiasticam sepulturam, neque ad oblationes admitti debet, e. Quia in omnibus 3. b. tit. & qui oblationes à talibus acciperit, eo ipso suspensus est ab officio, donec ad arbitrium Episcopi satisficerit, acceptumque compellitur restituere, d. e. 3. b. t. Qui vero scilicet sepulturæ quem tradidit, ipso facto est excommunicatus, nec ab solvendus, donec arbitrio Episcopi satisficerit, Clement. i. De sepult. Vide Leff. 2. De lusit. cap. 20. Dubitat 22.

6. Sed nec admittendus est ad confessionem suorum peccatorum, nec ad testamenti factum, priusquam usuras restituerit, vel de restituendis idonee, id est pignoribus vel fidei jussoribus datis, caverit, juxta modum, qui statuit in t. 1. eod. in 6. Præterea Ecclesiastici non possunt usurariis manifestis alienigenis seu exterris elocate domos, concedere illis habitationem in terris suis: imd tenentur eos expellere intra tres menses sub poena suspensionis, ipso facto, si sint Episcopis, excommunicationis vero, si sint minores Episcopis, interdicti autem, si sit collegium vel universitas. Sed & Clemens V. Clement. 1. b. t. certas poenam statuit in Potestates, Capitancos, Rectores, Judices, Consiliarios, aliosque officiales communium qui de usuris solvendis vel non restituentur secundum ea pronuntiant. Vide Covar. 3. Var. c. 3.

¶(†)¶

TITU-